

EEN BIJZZZZONDER FEESTMAAL

Wat is er aan de hand?

Insecten in het algemeen, maar meer in het bijzonder bijen, wespen, hommels, zweefvliegen, en uiteraard vlinders, zijn nuttige diertjes. Ze zorgen niet alleen voor het voortbestaan van vele planten, maar ook en vooral bijen zijn een belangrijke schakel in onze voedselvoorziening.

Het gaat echter niet goed met de bij. Onderzoek toont aan dat wereldwijd de bijenpopulaties achteruitgaan. De oorzaken zijn divers en momenteel nog onderwerp van discussie: versnippering van de natuur, het gebruik van herbiciden, monoculturen in land- en tuinbouw, parasieten, het klimaat...

Hoe zit het in elkaar?

De leerlingen onderzoeken wat insecten nodig hebben om te leven. Ze onderzoeken de verschillende biotopen, wat de insecten eten, hoe ze leven,... Ze gaan op zoek naar oplossingen om ze te beschermen.

Onderstaande onderzoeksvragen kunnen prikkelen om op onderzoek uit te gaan.

Over mezelf

- Wie heeft er thuis een tuin (met bloemen en planten)? Bloembakken?
- Waar heb je die planten vandaan?
- Wie gaat er al eens wandelen/spelen in het park? Natuurgebied? ...
- Wie vindt dat leuk/niet leuk? Waarom?
- Ken je (een aantal) bloemsoorten uit je tuin/bloembak/park/natuurgebied bij naam?
- Merk je verschil tussen de planten uit je tuin/bloembak/park en deze uit de natuurgebieden?
- Hoe zou dat komen? Inheems versus uitheems.
- ...

Natuur

- Zouden alle planten in ons klimaat kunnen overleven?
- Hoe zou dat komen? ziektes, bevriezen, ...
- En hoe zit dat dan met de inheemse planten?
- Hoe zou het komen dat bloemen zaadjes krijgen? Waarom zou dat zijn?
- Wie hebben ze daarvoor nodig? Hoe zit dat verhaal juist in elkaar?
- Wat is het verschil tussen een bij/wesp/hommel/zweefvlieg/vlinder?
- Wat eten insecten?
- Waarom zijn in het bijzonder bijen (maar bij uitbreiding alle insecten) zo belangrijk?
- Kunnen/willen we ze beschermen? Hoe dan?
- Willen we insecten op onze school?
- Hoe kunnen we insecten naar onze school lokken?
- Bevatten alle planten (genoeg) voedsel voor insecten?
- ...

Wist je dat...er in België 1400 soorten inheemse planten groei(d)en? Bijna 800 ervan zijn kwetsbaar, met uitsterven bedreigd, of zelfs al uitgestorven.

STEM (Science – Technology – Engineering – Mathematics)

- Zouden alle plantensoorten in onze school kunnen groeien? Waarom wel/niet?
- Wat hebben planten nodig om te kunnen groeien?
- Is elke grondsoort geschikt voor elke plant? Waarom wel/niet?
- Welke grondsoort hebben we in onze school? Hoe kunnen we dat te weten komen?
- Welke planten/struiken groeien het best op deze grondsoort?
- Als we kiezen voor een insectentuin, waar moet die dan komen (zon, halfschaduw, schaduw)?
- Hebben we gereedschap nodig om de tuin aan te leggen/te onderhouden? Welk?
- ...

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

Wat gaan WIJ er aan doen?

De leerlingen ontwerpen (samen) een planten- en bloementuin en leggen deze ook aan. De tuin voldoet aan volgende voorwaarden:

- Verschillende soorten insecten kunnen lokken
- (hoofdzakelijk) uit inheemse bloemen/planten bestaan
- De juiste soorten i.f.v. de standplaats en/of grondsoort aantrekken
- De eetbare en niet eetbare soorten duidelijk afbakenen

Wie doet mee? Wie kan helpen?

- Ga op zoek naar 'experten' die kunnen helpen om de uitdaging tot een goed einde te brengen.
- Elke klas kan volgens haar niveau haar eigen deexpertise inbrengen (een plan tekenen, plantensoorten opzoeken, de grondsoort en standplaats bepalen, aanplanten, ...).
- Het plaatselijke tuincentrum (bv. interview, speurtocht naar inheems plantgoed, kruiden, ...)
- Een tuinarchitect/tuinaanlegger uit de buurt
- De plaatselijke afdeling van [Natuurpunt](#) en/of [Velt](#)
- En uiteraard handige mama's, papa's, oma's en opa's!

Iedereen mag het weten!

- Een (klas)pop en/of toneeltje is altijd handig om het thema op een leuke manier aan te brengen. Laat deze best regelmatig terugkomen zodat het thema in de school blijft leven.
- Er leven nogal wat misverstanden over bijen, wespen, hommels, en zweefvliegen. Ze worden niet zelden met elkaar verward en beschouwd als lastig en stekend. Organiseer, alleen al om vooroordelen en negatieve reacties te vermijden, een informatiemoment voor (groot)ouders. Laat de leerlingen hun onderzoekswerk aan hen voorstellen.
- Teken het tuinplan levensgroot uit en hang het aan de inkom van de school. Of maak samen met de leerlingen een maquette. Laat op een creatieve manier zien welke planten en diertjes we mogen verwachten.
- Maak de plannen kenbaar binnen de scholengroep (en/of andere scholen waarmee je contact hebt). Wissel eventuele ervaringen uit.
- Huldig de insectentuin met veel bombarie in. Nodig (groot)ouders, notabelen, en de pers uit. Maak er een MOS-feest van!
- Een bij de tuin geplaatst, (door de leerlingen) leuk ontworpen informatiebord, met toffe tekeningen en/of foto's van de planten en de bewoners, nodigt uit tot lezen. Via diverse kanalen zijn hier onder bepaalde voorwaarden zelfs subsidies voor te verkrijgen!

Wat ik niet wist

Rode lijsten zijn lijsten waarop per land de dier- en plantensoorten staan die in hun voortbestaan bedreigd zijn. Op de Rode lijsten staan, naast de bedreigde soorten, beschermingsmaatregelen om deze soorten weer in aantal te laten toenemen.

Let op!

Het is belangrijk dat kinderen kunnen leren dat sommige planten/bloemen/bessen eetbaar zijn, en andere dan weer helemaal niet. Daarvoor is het echter nodig dat ze in contact komen met zowel eetbare als niet eetbare planten. Vermijd (zeker bij kleinere kinderen) verwarring door eetbare en niet eetbare planten door elkaar te planten, maar baken zones af, zodat ze duidelijk weten waar de eetbare en waar de niet eetbare planten staan.

Aanknopingen met ODET

W.O. Kleuteronderwijs

1.2 – 1.3 – 1.4 – 1.5 – 1.6 – 1.12 – 1.13 – 2.1 – 2.2 – 2.4 – 2.5 – 2.7 – 2.8 – 2.9 – 3.3 – 5.4

W.O. Lager onderwijs

1.1 - 1.4 - 1.6 – 1.7 – 1.22 – 1.24 – 1.26 – 2.9 – 2.10 – 2.11 – 2.12 – 2.13 – 2.14 – 2.15 – 2.16 – 5.3 - 7

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

<http://www.natuurpunt.be/help-de-bijen>

www.plantvanhier.be

www.alterias.be/nl/lijst-van-invasieve-en-alternatieve-planten/alternatieve-planten

<http://beweegt.velt.be/plantenzoeker>

www.ecologischlogisch.be

www.ecologischlogisch.be/product.aspx?id=460

<http://www.springzaad.be>

www.natuurinjebuurt.be

<http://beweegt.velt.be/winkel/420#x> (Vergroening van de schoolomgeving)

Boek 'Stappen naar een ecotuin' (isbn 9789080662278)

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Provincie
Antwerpen

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

west-vlaanderen
de gedreven provincie